

A jelzálogjogról szóló törvény novellája.

Irta: *Dr. Kohner Artur*

A törvénykezés egyszerűsítéséről szóló, az országgyűlés mindkét háza által már elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény (alábbiakban: E.) „Telekkönyvi ügyek“ című fejeztében egynémely tekintetben módosítja a csak 1929. évi december hó 1. napján életbelépett 1927. évi XXXV. t.-c. (Jtv.) rendelkezéseit.

Önkéntelenül azt kérdezzük, hogy „már“ és „miért“? Hiszen a Jtv. megalkotását — nem véve figyelembe a polgári törvénykönyv tervezeteinek és javaslatainak munkáit — kb. 3 éves szorgos, alapos munka előzte meg, az életbeléptetést pedig 2 évi előkészület. A törvényjavaslatot a kodifikátorok az érdekeltekkel is több ízben alaposan letárgyalták. Számos módosítást akceptáltak az eredeti szöveggel szemben. Alapos megfontolás jellemzi az egyes rendelkezéseket, végtelen gondosság és pontosság a szövegezését.

Ha szabad e kifejezést használnunk, a Jtv. most van „kipróbálás alatt“. A nagy gondosság és körültekintés ellenére is, amellyel a tv. készült — a gyakorlatban egyes hibái mind nyilvánvalóbbakká lesznek. Kétségtelen, hogy mihamarabb szükség lesz bizonyos novelláris intézkedésekre. Így pl. az egyetemleges jelzálogjog terhének belső megoszlása túlságosan teoretikus és azonfelül az előző terhek figyelmen kívül hagyása következtében gazdaságilag impraktikus, vagy az egyetemleges jelzálogjoggal kapcsolatos törlések és tehermentesítések kérdésében a Jtv. 55. §-a feltétlen módosításra szorul.

Szóval már vannak és még lesznek kifogások és módosítási indítványok. Azonban a dolog természete megkívánja a türelmet. Várjuk meg a gyakorlat kialakulását. Várjuk meg az érdekelt körök indokolt kívánságait. Végeredményében a Jtv. törvénytárunk egyik maradandó alkotásának készült. A hitelélet egyik legjelentősebb pillére kell hogy legyen és maradjon. Azon márolholnapra nem ajánlatos farigcsálni. Sem az egyszerűsítés jegyében, sem más jelszó alatt. Az ily törvényeket nem súlyos okokból, kár eresztékeikben meglazítani. Pedig, amikor az E. a Jtv.-hez hozzányúlt, sajnos — amint előre látható volt — csak lazított a tv.-en, mert véleményünk az, hogy az egyszerűsítés jegyében tett intézkedések nem oly fontosak, hogy azok miatt érdemes lett volna a Jtv. szoros egységet képező rendelkezéseihez nyúlni. Ráért volna a törvényhozó akkorra halasztani egyszerűsítési rendelkezéseit, amikor az érdekeltekkel

való alapos megbeszélések után, a gyakorlati tapasztalatok mérlegelésével foglalkozni fog amúgy is a Jtv. módosításával.

Miután azonban a novella már megvan, nézzük a részleteket, mennyiben igazolják azok aggályainkat!

1. Az E. 91. §. 1. bek.-e értelmében jelzálogjogot 25 P-t meg nem haladó követelés erejéig a telekkönyvbe nem lehet bejegyezni. Miután megkülönböztetés nincs, e rendelkezés az ingatlant a végrehajtási jelzálogjog bejegyzése alól is mentesíti, szóval végrehajtási mentességet is állapít meg egyúttal. Természetes azonban, hogy a jogrend összetett kezekkel nem nézheti a nevétő adóst, és a Vgh. tv. 213. §-a módot fog nyújtani arra, hogy még az ily kis követelés is behajtható legyen az ingatlan haszn vételére ingó módjára vezetett végrehajtás útján. Ezek után kérdezzük: miben áll az egyszerűsítés? Hiszen az esetek többségében a végrehajtási jelzálogjog bekebelezése egyszerűbb és gyorsabban vezet eredményre, mint a 213. §. szerinti eljárás.

Nyilván a végrehajtási utasítás (E. 147. §.) dolga lesz megállapítani, hogy a 25 P alatt csak tőkekövetelés, vagy a járulékok is értendők. Továbbá, hogy mi történjék akkor, amidőn maguk a járulékok meghaladják a 25 P-t, a tőke pedig alatta marad. (Analog eset a Pp. 476. §-a, a fellebbvitelnél a tőke és járulékok viszonya.)

2. Az E. 91. §. 3-ik bek.-e értelmében a 100 P-t meg nem haladó követelés erejéig bejegyzett jelzálogjog ranghelyével rendelkezni nem lehet.

Ez az új jogszabály lényeges rést üt a Jt. 18. §-ában foglalt általános rendelkezéseken.

Általában 100 P nem nagy összeg. Nem hisszük, hogy a hitelforgalomban — amelyben ép a megszünt jelzálogjog ranghelye feletti rendelkezésnek jelentősége van — sok esetben lenne az ily kisösszegű jelzálogjog ranghelye feletti rendelkezés aktuális. Tehát túlsok munkamegtakarítást ez az antiszociális színezetű rendelkezés nem fog eredményezni. De ha a kis ingatlan tulajdonosa *egy-néhány*, ily apró és súlyos feltételű tétel együttes konverzióját akarná keresztülvinni, — miért kell őt ebben a fenti jogszabállyal megakadályozni. Ajánlatos lenne az egyszerre törölt több apró tétel tekintetében kivételt tenni.

A 100 P közelebbi megjelölése (tőke, vagy tőke és járulék együttesen) e §-ban is hiányzik, miként az 1. alatt tárgyalt kérdésnél.

Az is kétségben marad, vajjon a *részbeni törlesztés-nél* (Jtv. 18. §. 2. bek. 2-ik mondat) a 100 P mire értendő? Az egész bekebelezett jelzálogra, vagy pedig a törölt

részre? Az E. szóhangzata alapján úgy véljük, hogy az egész követelés nem lehet több, mint 100 P, viszont az egyszerűsítési tendencia a részben törölt tétel összezszerűsége mellett szólna.

3. A ranghelyfenntartást indokoltnak ügylettel alapított jelzálogjog kitorlése esetén tartjuk csupán. Köztartozás biztosítására, avagy végrehajtás útján keletkezett jelzálogjogoknál az intéció belső indokoltsága hiányzik. Mért károsodják a későbbi rangsorozatú hitelező a köztartozás biztosítása avagy a végrehajtási eljárás esetlegessége révén?

Ebből — és nem csupán az egyszerűsítés szempontjából — indokolt lett volna ily esetekre a ranghellyel való rendelkezés jogát általában megvonni a tulajdonostól.

Az E. 92. §. 1. bek.-e azonban ezt a konzekvenciát nem vonja le, hanem kimondja, hogy az ily ranghellyel „a tulajdonos csak akkor rendelkezhetik, ha legkésőbb a jelzálogjog törlésére irányuló beadványnak a telek-könyvi hatósághoz érkezésével egyidejűleg rendelkezési szándékát bejelenti“, de ha „a törlést nem a jelzálogjog tulajdonosa kéri, a Jtv. 20. §-ban szabályozott eljárást mellőzni kell“.

Az bizonyos, hogy amennyiben maga a közhatóság, vagy a végrehajtató kéri a törlést, a Jtv. 20. §-a szerinti felhívási eljárást mellőzni kell. Vagyis ily esetben a törlést feltétlenül el kell rendelni? Valószínűnek tartjuk. Ez következne a 20. §. mellőzéséből és az egyszerűsítés jelszavából is. Azonban a 92. §. első mondatából más megoldás is következethet. Nevezetesen az ily jelzálogjogok ranghelyével rendelkezhet a tulajdonos, ha „legkésőbb“ a törlési beadvány beérkezéséig a tlkvi hatóságnál rendelkezési szándékát bejelentette. Tehát nincs kizárva az az általunk nem osztott magyarázat sem, hogy ha a tulajdonos a megfelelő bejelentést legkésőbb a törlő kérvény beérkezéséig megteszi, a közhatóság vagy a végrehajtató által kért törlés esetén sem esik el a ranghely feletti rendelkezés jogától, csak a Jtv. 20. §-a szerinti felhívási eljárás marad el.

Igaz, hogy ez nem egyszerűsítése az eljárásnak. Igaz, hogy a Jtv. 18. §. és 19. §.-ai nem ismernek más bejelentést, mint az „eddig jelzálogjog tlkvi kitorlásával egyidejűleg“ eszközöltet. De a 92. §. beteti az eddigi tiszta és világos szabályozásba a „legkésőbb“ a törlési kérvény előterjesztéséig beadható rangsorfenntartó bejelentést, — ami alapul szolgálhat a fenti — bár véleményünk szerint nem helytálló — magyarázatra. Ez viszont maga után vonná, az ily — a törlési kérvény előtt be-

adott — ranghelyfenntartó bejelentés külön tlkvi feljegyzésének szükségességét.

Azonban a 92. §. 1. bek.-nek alapvető rendelkezése is homályos. Az ott megjelölt követelések ranghelyével a tulajdonos csak akkor rendelkezhet, ha a törlési beadvány beérkeztéig „rendelkezési szándékát bejelenti“. Mit tesz az, hogy rendelkezési szándékát bejelenti? A Jtv. 18. §. szerint nyilván azt, hogy „akár az eddigi, akár új hitelező javára az eddiginél nem terhesebb jelzálogjogot alapíthat.“ Tehát a 92. §. azt mondja, hogy az új jelzálogjog egyidejűleg a törléssel alapítandó s a Jtv. 19. §-a szerinti ranghelyfenntartási jog ily jelzálogjogoknál a tulajdonost meg nem illeti. Igaz ugyan, hogy ennek akként való körülírása, „rendelkezési szándékát (?) bejelenti“ szokatlan és nem vág a Jtv. szóhasználatával. Sőt, ha nem tudnánk, hogy a 92. §. módosítani akarja a Jtv. egyes rendelkezéseit, azt kellene inkább hinnünk, hogy a „rendelkezési szándék bejelentése“ azonos a Jtv. 19. §. szerinti ranghelyfenntartás bejelentésével, — s egy, csupán a jövőben megteendő, egyelőre csak szándékolt ranghely-feletti rendelkezésről van szó. Miután azonban a Jtv. 19. §-ban foglaltak megisméltését az E. nem célozhatta, — ez az értelmezés — nem lehet helytálló.

Az egyszerűsítést a 92. §. a végrehajtási jog *feljegyzése* esetén nem fogja szolgálni.

Igaz, hogy a 92. §. rendelkezései nem alkalmazandók, ha a jelzálogjog ügyleti megalapítása esetén utólag a végrehajtási jog feljegyeztetik (Vh. tv. 136. §.), mindazonáltal az ily jelzálogjogok ranghelyfenntartás melletti törlése esetén — netáni elnézések vagy téves jogi fogások elkerülése céljából — valószínűleg külön fogja a tulajdonos, vagy a hitelező kérni a végrehajtási jog feljegyzésének törlését (a jelzálogjog épségbentartásával), s utólag külön a jelzálogjog törlését — a ranghelyre vonatkozó intézkedések egyidejű megtételével. Végeredményben tehát az ily tételeknél munkamegtakarítás helyett munkatöbblet fog előállni.

4. Az E. 92. §. 2-ik bek.-e szerint nincs helye a ranghellyel való rendelkezésnek perköltséget, végrehajtási költséget vagy más melléktartozást biztosító bejegyzésnél, ha az későbbi rangsorú, mint maga a követelés bejegyzése. A szövegezés azonban nem egy kétely támasztására alkalmas. Az E. „az előbbi bekezdés alá *nem eső*“ (tehát nem köztartozás biztosítására szolgáló, vagy végrehajtási jelzálogjoggal kapcsolatos későbbi rangsorú bejegyzésekről szól. Ezen a megjelölésen nyilván az értendő, hogy az eredeti jelzálogjog ügylettel alapított. Ámde (bár elvértve) megtörténhet, hogy a végrehajtási

jelzálogjog kapcsán — a követelésnek nyilván egyességi rendezése céljából — valamely melléktartozás biztosítására későbbi rangsorban a tulajdonos új jelzálogjogot engedélyez a hitelezőnek. Az E. szöszertinti magyarázata mellett — azonos intenció ellenére — erre az új bejegyzésre fennmarad a ranghellyel való rendelkezés joga.

Míg továbbá a Jtv. I. fejezet 3. része mindig a „megszűnt jelzálogjogos követelés“ ranghelyével való rendelkezésről szól, az E. 92. §. 2-ik bek.-e „a tartozás kielégítési rangsorát biztosító bejegyzések“ ranghelyét is fel- említi; és bár véleményünk szerint a Jtv.-el szemben ezzel nem tágítja a ranghelyfenntartás körét, — kétség- telenül diszharmonikusan hat e szöveg a Jtv. gondos szövegével szemben.

5. Az E. 93. §. kimondja, hogy amennyiben az ingatlan egyébként teljesen tehermentes lesz a törlés folytán, a Jtv. 20. §.-a szerinti eljárás mellőzendő. Vagyis, ha a törlést nem a tulajdonos kéri, a tulajdonos felhívása nél- táni ranghelyfenntartás céljából felesleges és a közvetlen törlésnek akadálya nincs.

Az intenció nyilván az, hogy minek ily esetben a felesleges felhívási eljárás. Hiszen ha a tulajdonos ranghelyet akar biztosítani, rendelkezésére áll — teher- mentes ingatlanról lévén szó — a Jtv. 17. §.-a szerinti eljárás — azaz a ranghely előzetes biztosítása 6 hónapra.

A gondolat kétségtelenül helyes, de a 93. §. szabá- lyozása folytán a következő ferde helyzet származik:

A 93. §. nyilván csak a 20. §. szerinti eljárás mellő- zését írja elő. Eszerint ily esetben sincs akadálya a 19. §. igénybevételenek. Ha tehát a tulajdonos kéri a tör- lést, a ranghelyet egy év tartamára fenntarthatja. Az eadem ratio megkívánná, hogy ne a véletlen különböz- tesszen az alapján azonos esetek között. Ha tehermen- tes az ingatlan, felesleges a ranghelyfenntartás, tehát a 193. §. sem lenne alkalmazható. Hogy azonban vég- eredményében azonos pozícióból kiindulva egyik esetben 1 évre, másik esetben a 17. §. segítségével csak 6 hó- napra biztosíttassék a ranghely — annak sok értelmét nem látjuk. Az E. 98. §.-a nemcsak egyszerűsít, hanem mélyen bevág a magánjogba.

E szakasz kimondja *telekkönyvi jogszabály formá- jában*, hogy a tulajdonközösség jogügyleti megszűnése esetén az egyes tulajdoni hányad telekkönyvi terhének átviteléhez a terhelt hányad helyébe lépő ingatlanra — a tulajdonos hozzájárulására szükség nincs. Másrészt azonban a teher átvitele annak a tulajdonostársnak meg- felelő hányadára, akinek tulajdoni hányadát az ingatlan

megosztása előtt nem terhelte, az illető tulajdonostárs hozzájárulása nélkül nem lehetséges. Végül — az igazságügyminiszter rendelettel szabályozhatja a tulajdonközösség jogügyleti megszüntetésénél követendő telekkönyvi *eljárást*, különös figyelemmel a tkv. rdts. 56. §. d) pontjára és a Jtv. 38. §-ára.

Látszólag tisztán eljárási szabályokról van szó. Valójában azonban magánjogi jogszabályokról.

Nézzünk egy gyakorlati esetet.

A hitelező az ingatlan $\frac{1}{4}$ eszmei hányadát tulajdonul bíró adósa ellen, annak illetőségére jelzálogjogot szerzett. Az $\frac{1}{4}$ rész ingatlanilletőség tulajdonosa és társtulajdonosai között ezután a tulajdonközösség jogügylettel megszűnik. Ez esetben a mai jogszabályok szerint a jelzálogjog továbbra is az egész ingatlan $\frac{1}{4}$ eszmei hányadán marad és ellenkező megállapodás hiányában a természetbeni megosztás a hitelező javára egyetemlegességet eredményez valamennyi társtulajdonos ingatlanának $\frac{1}{4}$ részén. A hitelező esetleges ellenzése a közös-tulajdon telekkönyvi megosztását rendszerint (Jtv. 38. §. és tlkv. rdts. 56. §. d) pont) nem fogja ugyan megakasztani, de az ingatlan valóságos megosztása jogait mivel sem csökkentheti; és ha az eredeti adósa eső ingatlanrészre nem akarja az egész ingatlan $\frac{1}{4}$ eszmei hányada helyett jelzálogjogát *áthelyezni*, vagyis önként az eredeti jelzálogjog helyett más jelzálogjogot elfogadni, nem kényszeríthető a bekövetkezett tulajdoni változás és megosztás ellenére sem eltérni eredeti jogaitól. Jellemző e tekintetben, hogy a Jtv. tervezetében a 38. §. eredetileg oly szövegben szerepelt, amely szerint elenyésző lejegyzendő részletnél, amely a fedezetbiztonságát nem veszélyezteti, a hitelező köteles lett volna tehermentes lejegyzést engedélyezni ellenérték nélkül. A törvénybe azonban már oly rendelkezés került, hogy a tehermentes — bármely csekély — lejegyzésére a hitelezőnek ellenérték jár; mert ellenérték nélkül jogfeladás — bármely csekély legyen is az — tőle nem követelhető.

Miután pedig maga a lejegyzés, illetve megosztás ténye a hitelező érdekeit aránylag ritkán veszélyezteti, a hitelező az esetek túlnyomó többségében a meghallgatására kitűzött határnapon a tlkvi hatóságnál meg sem jelenik, s jogai ezután egyetemlegesen átvitétnek a megosztással keletkezett új jószágtestekre.

Ennek az állapotnak végetvetne azonban az E. 98. §-ának ama rendelkezése, hogy „a nem valamennyi tulajdonostárs hányadát terhelő tehernek oly módon való átvitelét, hogy az a tulajdonostársak hányada helyébe lépő ingatlanok *mindegyikének megfelelő hányadát ter-*

helje, azoknak a tulajdonostársaknak beleegyezése nélkül, akiknek a tulajdoni hányadát a teher a megosztás előtt *nem terhelte*, — nem lehet foganatosítani.

Érthető és méltánylandó az az egyszerűsítési törekvés, hogy hányadterhelés és megosztás esetén lehetőleg egyetemlegesség ne keletkezzék és a terhelt hányad helyébe lépő ingatlan legyen ezentúl az egyedüli jelzálog. Megfelel a jogi illendőségnek is a terhelt hányad tulajdonosának ama kötelessége, hogy a tehernek megosztás folytán neki jutó ingatlanra való átvitelét nem ellenezheti. De emellett figyelmen kívül maradt a jelzálogos hitelező érdeke. Kötelezhető lesz ezentúl az eddigi jelzálog helyett más jelzálogot elfogadni? Az új szabályozás szerint igen, mert a nem terhelt hányadrészek tulajdonosainak hozzájárulása nélkül, az ingatlan eddig terhelt eszmei hányadán a megosztás után a jelzálogjog nem maradhat meg.

Ebből pedig az következik, hogy az eddig a megosztással nem nagyon törődő jelzálogos hitelező eminens érdeke lesz ezentúl a megosztási eljárásban való részvétel. Az ügyleti megosztás nem egyszer — rosszhiszeműen — ép a jelzálogos hitelező megrövidítésére, a fedezet részbeni elvonására fog irányulni. Az eddig a hitelező részére legtöbbször formális megosztási tárgyalások komoly tárgyalásokká válnak, melyen, bárhol legyen is a tlkvi hatóság székhelye, a hitelező ezentúl képviselteti magát. Az eljárásnak gondoskodnia kell arról, hogy a hitelezőt ne csak meghallgassák, hanem kellő időben és lehetőleg vázrajz kapcsán értesítsék is a megosztás szándékolt módjáról. Ez persze rengeteg utánjárással és költséggel fog járni, amit végeredményében az adósnak kell majd viselnie (költségbiztosítéki jelzálogjog). Nem elég, hogy a hitelező a jelzálogjogot kellő körültekintéssel megalapítsa. Azt később kellő energiával meg is kell *tartania*. Amellett a perenkívüli elintézés a hitelezői jogok netáni per útján való érvényesítését sem zárja ki. És mindez az egyszerűsítés jegyében.

Ajánlatos lenne az E. 147. §-ának ama intézkedése alapján, amely szerint a törvény egyes rendelkezései külön is életbeléptethetők, — a 98. §-ban szabályozott joganyag hatálybalépésének függőbentartása legalább is addig, amíg az ott tárgyalt kérdések részletei a gyakorlati következmények szempontjából teljesen meg nem világítottak az érdekeltek által és a hitelező jogainak megfelelő biztosítására szolgáló rendeleti intézkedések meg nem tárgyaltattak.

Mert már most is bizonyos, hogy a 98. §. közvetlen

hatása csak az lehet, hogy az ingatlanhányadra ezentúl még az eddiginél is nehezebben fog a hitelező kölcsönt adni. A Jtv. megalkotásakor ép e sorok írója propagálta a 3. §. rendelkezései helyett a tetszésszerinti hányadok telekkönyvi kitüntetése mellett, a jelzálogjog alapíthatóságát a fikvileg feltüntetett hányadokon az esetre is, ha azok a tulajdonos nem összes hányadilletőségét teszik is ki. A törvény azonban megmaradt a régi jog alapján nem kis hátrányára az ingatlanhányadok hitelképességének. Amikor azonban minden hitelfedezet jogi kiépítése eminens gazdasági érdek, akkor a 98. §. intézkedései nem mondhatók szerencséseeknek. Mert jelentéktelen eljárás előnyökért a komoly gazdasági érdeket, t. i. az ingatlanhányadnak mint jelzálogjogi fedezetnek amúgy is mérsékelt értékét veszélyeztetik.

7. Az E. 100. §.-a felhatalmazza az igazságügyminisztert, hogy rendelettel állapíthassa meg az 1914 január 1.-e előtt a telekkönyvbe bejegyzett tehertételek törlésének szabályait.

A felhatalmazás helyes, mert hisz az elértéktelenedett koronátételek nagy tömegétől szabadítja meg a telekkönyveket s azok áttekinthetőségét lényegesen megkönnyíti. Nyilván azonban csupán a *koronátételekre* érthető a felhatalmazás. A kibocsájtandó rendelet pedig pusztán eljárás rendelet lehet s nem érintheti sem a Jtv. 12—16. §-aiban, sem a magánjogi tartozások átértékeléséről szóló 19286XII. t.-c. 28. §-ában foglalt anyagi jogi rendelkezéseket.

8. Az E. 146. §-a kimondja, hogy a törvényes privilégiumokkal bíró (altruista) hitelintézetek által megállapított becsérték az egyetemleges jelzálogjog terhének belső megosztása szempontjából irányadó az érdekeltek között a Jtv. 57. §-ában foglalt szabályok helyett.

Igen helyes ez az intézkedés, amelyet a törvényes privilégiumokkal nem bíró intézetekre is ki kellene terjeszteni megfelelő biztosító rendelkezések kapcsán. Felismerése a 146. §. véleményünk szerint a Jtv. 57. §-ában foglalt rendelkezések gyakorlati hiányosságainak és általában annak, hogy az egyetemleges jelzálogjog terhének belső megosztása más szabályozást igényel. A szabályozásnak egyszerűnek és olyannak kell lennie, hogy minden érdekelt azonnal, lehetőleg már a telekkönyv betekintéséből tisztában legyen a megosztás arányával.

Két hiánya van mégis az E. 146. §-a szerinti szabályozásnak. Az egyik az, hogy a jelzálogot terhelő előző tehertétel levonását nem engedi meg, holott komoly megosztási arány másként alig képzeibető el. A másik, hogy

az arány kötelező telekkönyvi feltüntetéséről nem intézkedik; pedig csakis ezúton válnék az egyetemlegesség terhének belső megoszlása oly institúcióvá, amely könnyen szolgálja a gyakorlati célokat és nem lesz állandó forrása a pereknek.

JOGALKOTÁS

Törvénytervezet a békebíráskodásról. Talán az lett volna a helyes cím: „a községi bíráskodás kiterjesztéséről“. Mert a javaslat lényegét abban látom, hogy a mai helyzettel szemben, amidőn a hitelezőnek joga van a járásbírói minimális értékhatáron aluli ügyekben a járásbírói eljárási fizetési meghagyásos eljárást igénybe venni, a hitelező ettől a lehetőségtől megfosztva egyedül a békebírásnak elnevezett községi bíráskodásra legyen utalva, amelynek a mai igazságszolgáltatásban jelentősebb szerepe nincs.

Ha a reform oka: a túlterhelt járásbírói és az igazságügyi budget tehermentesítése, úgy erre a válasz az, hogy amíg a békebíráskodás — a kis- és nagyközségekben — a községi bírói kezén marad, amelyek a javaslat konstrukciója szerint a községi bíró elnökei alatt két előjárásági tagból állanak, lehet, hogy az igazságszolgáltatásnak ez a módja talán valamivel olcsóbb lenne a jelenleginél. A városokban azonban nyomban ki kellene nevezni a javaslat szerint a városbírákat, kis- és nagyközségekben pedig — a javaslat elgondolása szerint — idővel kinevezésre kerülnének a megyebírák. A város- és megyebírák nem ingyenesen működnek, hanem tiszteletdíjat kapnak. Már most finánciális szempontból teljesen mindegy, hogy az ügyek elintézésével szükségképpen felmerülő kiadások a járásbírói eljárásoknál vagy egyébütt szerepelnek-e az állami költségvetésben. Ehhez hozzávehetjük azt a további megfontolást is, hogy új szervezetek létesítése mindenkor drágább, mint a meglévők kibővítése. Ha ellenben a javaslat döntő indoka nem ez volna, hanem a bíróság közelebb hozása a néphez, közelebb hozása az adóhoz: úgy ez a ráció akkor találna, ha az ügyek nagyobb része vitás ügy lenne, ahol a felek az igazság kiszolgáltatása végett fordulnak a bírósághoz. Sajnos, a helyzet más. Túlnyomórészt likvid követelések behajtásáról van szó, ahol az adós vagy jogerőre hagyja emelkedni — a mai praxist nézem — a fizetési meghagyást, vagy még egy határnapra való elhúzást eszközöl ki magának azáltal, hogy a fizetési meghagyásnak ellentmond és a tárgyalásra már rendsze-